

ВНЕСЕНО

**ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів

Із змінами і доповненнями, внесеними
Податковим кодексом України
від 2 грудня 2010 року N 2755-VI,
Законами України
від 16 жовтня 2012 року N 5460-VI,
від 2 червня 2015 року N 497-VIII,
від 10 листопада 2015 року N 766-VIII,
від 23 листопада 2018 року N 2628-VIII,
від 28 квітня 2021 року N 1423-IX,
від 15 липня 2021 року N 1657-IX,
від 6 лютого 2023 року N 2896-IX,
від 24 лютого 2023 року N 2956-IX,
від 8 жовтня 2024 року N 3993-IX

(Враховуючи зміни, внесені Законом України від 6 лютого 2023 року N 2896-IX, зміни до частини другої статті 34 цього Закону, передбачені підпунктом 27 пункту 3 розділу IX Закону України від 6 вересня 2022 року N 2573-IX з 1 жовтня 2023 року, внесені не будуть)

Цей Закон визначає правові та організаційні засади надання і використання земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики, встановлення та дотримання правового режиму земель спеціальних зон об'єктів енергетики з метою забезпечення безперебійного функціонування цих об'єктів, раціонального використання земель, а також безпечної життєдіяльності та захисту населення і господарських об'єктів від впливу можливих аварій.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

аварійна ситуація на об'єктах енергетики - стан об'єктів енергетики, що характеризується порушенням меж земельних ділянок під цими об'єктами та/або умов безпечної експлуатації, але який не призвів до аварії;

землі енергетики - земельні ділянки, надані в установленому порядку для розміщення, будівництва та експлуатації енергогенеруючих підприємств, об'єктів альтернативної енергетики, об'єктів передачі електричної та теплової енергії, виробничих об'єктів, необхідних для експлуатації об'єктів енергетики, в тому числі баз та пунктів;

зона впливу електромагнітного поля - простір, в якому напруга електричного поля перевищує допустимі норми;

зона спостереження ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, - територія, на якій можливий радіаційний вплив ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, на населення, що проживає в цій зоні;

енергетична інфраструктура - сукупність об'єктів, призначених для виробництва, передачі і розподілу електричної енергії, у тому числі їх технологічна інфраструктура;

(статтю 1 доповнено терміном згідно із
Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

кабельна лінія електропередачі - лінія для передавання електричної енергії або окремих її імпульсів, складена з одного або декількох паралельно прокладених кабелів, кабельної арматури, систем, що підтримують кабелі, та пристроїв кріплення і підтримування кабелів та арматури;

ліквідація аварій - проведення комплексу заходів, які включають аварійно-відновлювальні та інші невідкладні роботи (в тому числі ліквідацію наслідків аварій), що здійснюються у разі виникнення аварій та виконуються на об'єкті або в його охоронній зоні;

лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури - комплекс об'єктів енергетичної інфраструктури, включаючи наземні, надземні та підземні об'єкти, пов'язані повітряними та кабельними лініями та призначені для передачі та розподілу електричної енергії, а також будівлі та споруди, площею до 200 квадратних метрів, у тому числі електричні підстанції, трансформаторні підстанції, розподільчі пункти та пристрої, споруди опорних конструкцій, допоміжне обладнання, зв'язані з ними єдиним технологічним процесом, які забезпечують безпечну та надійну експлуатацію, виробництво, передачу і розподіл електричної та теплової енергії;

(статтю 1 доповнено терміном згідно із
Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

магістральна теплова мережа - комплекс трубопроводів і насосних станцій, що забезпечує передачу гарячої води та пари від електричних станцій та котельень до місцевої (локальної) теплової мережі;

об'єкти передачі електричної енергії - повітряні та кабельні лінії електропередачі, трансформаторні підстанції, розподільні пункти та пристрої;

об'єкт енергетики - електрична станція (крім ядерної частини атомної електричної станції), **лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури**, електрична підстанція, електрична мережа, підключені до об'єднаної енергетичної системи України, а також котельня, підключена до магістральної теплової мережі, магістральна теплова мережа, споруда альтернативної енергетики тощо;

(абзац статті 1 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

особливо важливий об'єкт енергетики - об'єкт, який забезпечує стале функціонування об'єднаної енергетичної системи України, руйнація або пошкодження якого призведе до порушення електропостачання господарюючих суб'єктів і населення, можливих людських жертв і значних матеріальних збитків;

охоронна зона магістральних теплових мереж - частина земної поверхні, повітряного простору та надр вздовж трубопроводів і об'єктів теплових мереж, обмежена умовними площинами паралельно його осям, на якій обмежується провадження господарської діяльності для забезпечення стабільних умов експлуатації, запобігання пошкодженню;

охоронні зони об'єктів енергетики - зона вздовж повітряних і кабельних ліній електропередачі, навколо електростанцій, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів та пристроїв і магістральних теплових мереж, споруд альтернативної енергетики тощо для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодженню, а також для зменшення їх негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля;

повітряна лінія електропередачі - електроустановка, призначена для передавання електричної енергії по проводах, розташованих просто неба і прикріплених за допомогою ізоляторів та арматури до опор або кронштейнів і стоек на інженерних спорудах (мостах, шляхопроводах тощо);

правовий режим спеціальних зон об'єктів енергетики - встановлений законодавством особливий режим використання земель власниками та користувачами земельних ділянок, а також підприємствами, які здійснюють експлуатацію об'єктів енергетики, спрямований на забезпечення нормальних умов їх експлуатації та запобігання пошкодженню;

просіка - смуга в лісових, лісопаркових, садових і дачних масивах, по якій проходить повітряна лінія електропередачі, очищена від дерев та кущів, які

зменшують відстань до проводів до недопустимого значення або загрожують падінням на проводи і конструкції електричних мереж;

розчистка просіки - вирубка самосійних дерев і кущів, а також видалення їх зі смуги, відведеної під просіку;

санітарно-захисна зона об'єктів енергетики - територія вздовж лінії електропередачі, навколо трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв, яка встановлюється для захисту населення від шкідливого впливу електричних полів, спричиненого певною їх напругою;

спеціальні зони об'єктів енергетики - території навколо об'єктів енергетики із спеціальним режимом господарської та іншої діяльності, що забезпечує безпечне функціонування цих об'єктів, які встановлюються у формі зон спостереження, охоронних, режимних та санітарно-захисних зон;

теплова мережа - сукупність трубопроводів, обладнання та пристроїв, що забезпечують передачу та розподіл гарячої води та пари споживачам теплової енергії;

технологічна інфраструктура об'єктів енергетики - під'їзні автомобільні шляхи, залізничні колії, склади, золовідвали, шламонакопичувачі, водопідвідні та водовідвідні канали, ставки-охолоджувачі, інші допоміжні споруди, розміщені за межами основної земельної ділянки об'єкта енергетики;

трансформаторна підстанція - електрична установка відкритого або закритого типу, призначена для розподілу або перетворення електричної енергії;

утримання просіки в стані пожежної безпеки - очистка смуги, відведеної під просіку, від дерев, кущів, гілок, сухостійних бур'янів і стихійних звалищ.

Стаття 2. Основні завдання Закону

Основним завданням цього Закону є:

визначення особливостей надання та використання земель під об'єктами енергетики, їх спеціальних зон з метою дотримання правового режиму використання, встановлення обмежень на провадження певних видів господарської та іншої діяльності щодо будівництва та забезпечення їх безпечної експлуатації і запобігання та ліквідації аварій;

захист населення, земель та навколишнього природного середовища від несприятливої дії об'єктів енергетики, а також забезпечення їх безпечної експлуатації і запобігання та ліквідації аварій;

визначення обмежень для власників і користувачів земельних ділянок у спеціальних зонах об'єктів енергетики;

визначення підстав та порядку відшкодування збитків власникам та користувачам земельних ділянок внаслідок обмеження їх прав, погіршення якості земель або приведення їх у стан, непридатний для використання за цільовим призначенням.

Стаття 3. Принципи регулювання земельних відносин у галузі енергетики

Основними принципами регулювання відносин на землях енергетики та землях спеціальних зон об'єктів енергетики є:

комплексність заходів, спрямованих на забезпечення дотримання технологічних режимів виробництва і передачі електричної і теплової енергії та безаварійного функціонування і розвитку енергетичної галузі;

поєднання інтересів забезпечення енергетичної безпеки держави та захисту навколишнього природного середовища;

пріоритет безпеки життя і здоров'я населення над економічною вигодою від діяльності об'єктів енергетики;

визнання пріоритету потреб суспільної необхідності на землі енергетики над потребами приватної власності на землю інших осіб;

гарантування відшкодування розміру втрат і збитків, які можуть бути заподіяні при будівництві та експлуатації об'єктів енергетики власникам і користувачам земельних ділянок.

Стаття 4. Законодавство щодо правового регулювання земельних відносин у галузі енергетики

Відносини, пов'язані з наданням, використанням та охороною земель енергетики, регулюються Земельним кодексом України, законами України "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про охорону земель", "Про електроенергетику", "Про альтернативні джерела енергії", "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку", "Про землеустрій", "Про оренду землі", "Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 5. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на правовідносини, пов'язані з використанням земель енергетики незалежно від форм власності на землю та об'єкти енергетики, відомчої їх належності, а також земельних ділянок, розміщених у межах спеціальних зон об'єктів енергетики.

Стаття 5¹. Особливості адміністративного провадження адміністративних справ у сфері регулювання Закону

Вчинення процедурних дій, прийняття процедурних рішень у сфері регулювання цього Закону здійснюється в порядку, встановленому Законом України "Про адміністративну процедуру", з урахуванням особливостей, визначених цим Законом та статтею 17² Земельного кодексу України.

(Закон доповнено статтею 5¹ згідно із Законом України від 08.10.2024 р. N 3993-IX)

Розділ II. ЗЕМЛІ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 6. Склад земель енергетики

До земель енергетики відносяться землі, надані в установленому законом порядку у власність та користування для розміщення, будівництва і експлуатації об'єктів з виробництва і передачі електричної та теплової енергії, об'єктів альтернативної енергетики, об'єктів технологічної інфраструктури об'єктів енергетики, в тому числі адміністративних та виробничих будівель підприємств, що здійснюють таку діяльність.

Стаття 7. Землі енергогенеруючих підприємств

До земель енергогенеруючих підприємств відносяться земельні ділянки, надані для розміщення, будівництва та експлуатації об'єктів з виробництва електричної та теплової енергії - ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, теплових електростанцій, теплоелектроцентралей, гідроелектростанцій, гідроакумулюючих електростанцій, вітроелектростанцій, електростанцій з використанням енергії сонця, геотермальних електростанцій, біоелектростанцій та електростанцій з використанням інших відновлювальних джерел отримання електроенергії.

Стаття 8. Землі під виробничими об'єктами енергетики

До земель під виробничими об'єктами енергетики відносяться земельні ділянки підприємств, установ і організацій, надані для розміщення, будівництва та експлуатації підприємств з виробництва електротехнічного обладнання, пристроїв, матеріалів, будівельних конструкцій, ділянок з ремонту електротехнічного обладнання, промислових і ремонтних баз, службових, адміністративних та виробничих будівель суб'єктів енергетики та інших підприємств, що забезпечують експлуатацію об'єктів енергетики.

Стаття 9. Землі міждержавної та магістральної електричної мережі

До земель міждержавної та магістральної електричної мережі відносяться земельні ділянки, надані для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування об'єктів передачі електричної енергії між державами, а також від електрогенеруючих підприємств до об'єктів місцевої (локальної) електричної мережі:

земельні ділянки під міждержавними і магістральними лініями електропередачі високої напруги;

земельні ділянки під електричними підстанціями та розподільними пунктами різних типів високої напруги;

земельні ділянки під струмопроводами, пристроями і спорудами, які належать до цих електричних мереж.

Стаття 10. Землі місцевої (локальної) електричної мережі

До земель місцевої (локальної) електричної мережі відносяться земельні ділянки, надані для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування об'єктів передачі електричної енергії від магістральної електричної мережі до споживачів електричної енергії: повітряні і кабельні лінії електропередачі, трансформаторні підстанції та розподільні пункти, струмопроводи, пристрої і споруди диспетчерсько-технологічного управління процесом електропередачі, повітряні або кабельні вводи до житлових або нежитлових споруд.

Стаття 11. Землі під об'єктами магістральної теплової мережі

До земель під об'єктами магістральної теплової мережі відносяться земельні ділянки, надані для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування об'єктів теплоенергетики: котелень, підключених до теплової мережі, наземних, надземних та підземних трубопроводів, павільйонів і теплових камер з відповідним обладнанням, насосних станцій, центральних теплових пунктів, комунікаційних тунелів, пристроїв та обладнання, необхідних для управління централізованим теплозабезпеченням.

Стаття 12. Режимні зони об'єктів енергетики

Для захисту особливо важливих об'єктів енергетики встановлюються режимні зони:

заборонена зона ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами;

захищена зона ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами;

заборонена зона гідроелектротехнічних споруд;

контрольована зона гідроелектротехнічних споруд.

Розміри і межі режимних зон об'єктів енергетики визначаються на підставі проектної документації на їх будівництво за проектами землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

Земельні ділянки режимних зон об'єктів енергетики надаються в користування лише підприємствам, які експлуатують відповідні об'єкти енергетики.

Правовий режим та порядок використання земель в межах режимних зон об'єктів енергетики встановлюються законодавством України.

Стаття 13. Облік земель енергетики

Облік кількості земель енергетики ведеться в земельно-кадастровій книзі підприємства, установи та організації відповідно до законодавства.

Форма земельно-кадастрової книги підприємства, установи та організації і порядок її ведення затверджуються **центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин.**

(частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI)

Розділ III. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 14. Порядок надання та використання земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики

(назва статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.11.2018 р. N 2628-VIII)

Земельні ділянки державної та комунальної власності надаються у власність і користування (у тому числі в оренду або користування на умовах сервітуту) для потреб енергетики, у тому числі для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень та в порядку, встановленому Земельним кодексом України, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

(частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Лінійні об'єкти енергетичної інфраструктури розміщуються на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення. На землях, віднесених до категорії земель, визначених пунктом "ж" частини першої статті 19 Земельного кодексу України, можуть розміщуватися об'єкти альтернативної енергетики, що використовують відновлювані джерела енергії (енергія сонячна, вітрова, аеротермальна, геотермальна, гідротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів), незалежно від цільового призначення таких земельних ділянок.

(частина друга статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.11.2018 р. N 2628-VIII, від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Для будівництва, розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури земельні ділянки всіх форм власності, за договором з власником чи користувачем земельної ділянки, можуть використовуватися також шляхом встановлення постійних або строкових земельних сервітутів без зміни цільового призначення цих земельних ділянок.

(частина третя статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Відчуження земельних ділянок, що перебувають у власності громадян та юридичних осіб, для будівництва об'єктів енергетики здійснюється в порядку та на умовах, визначених Законом України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності".

(частина четверта статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Не потребують відведення у користування земельні ділянки для розміщення та будівництва оператором системи розподілу кабельних ліній електропередачі напругою до 150 кВ включно, що знаходяться на глибині нижче 0,5 метра від поверхні ґрунту.

(статтю 14 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 24.02.2023 р. N 2956-IX)

Будівництво кабельних ліній електропередачі напругою до 150 кВ включно, що здійснюється оператором системи передачі та/або операторами систем розподілу та/або третіми особами на підставі відповідного договору з оператором системи передачі та/або операторами систем розподілу на землях державної або комунальної власності, може здійснюватися за відсутності документа, що засвідчує право власності чи користування земельною ділянкою, за умови отримання дозволу (дозвіл розпорядника земель державної або комунальної власності для використання цих земель на період виконання будівельно-монтажних робіт).

(статтю 14 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 24.02.2023 р. N 2956-IX)

У разі якщо у 45-денний строк з дня реєстрації клопотання про надання дозволу на використання земель державної або комунальної власності в період виконання будівельно-монтажних робіт відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування не надав такого дозволу або вмотивовану відмову в його наданні, особа, яка подала відповідне клопотання, з наступного дня після закінчення зазначеного строку має право проводити будівельно-монтажні роботи без такого дозволу, про що письмово повідомляє відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування.

(статтю 14 доповнено частиною сьомою згідно із Законом України від 24.02.2023 р. N 2956-IX)

Стаття 15. Визначення розмірів і конфігурації земельних ділянок для будівництва, експлуатації та обслуговування об'єктів енергетики

Розмір площі, що надається у власність чи користування для розміщення енергогенеруючих об'єктів, визначається за проектами їх будівництва відповідно до проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

Конфігурація і розміри площ земельних ділянок, що надаються для розміщення лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури, визначаються за відповідною документацією із землеустрою з урахуванням державних будівельних норм, охоронних зон та проектів щодо будівництва таких об'єктів.

(частина друга статті 15 у редакції Закону України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Конфігурація і розміри площ, що відводяться для розміщення опор повітряних ліній електропередачі, а також прокладання кабельних ліній електропередачі, визначаються за проектами їх будівництва відповідно до проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок залежно від конструкції опор та напруги електричної лінії. Для окремих конструкцій опор розміри площ встановлюються державними будівельними нормами на підставі документації із землеустрою.

Ширина смуги земельної ділянки, яка надається в тимчасове користування для проведення будівельно-монтажних робіт, встановлюється відповідно до державних будівельних норм залежно від напруги електричної лінії, розмірів конструкцій магістральних теплових мереж на підставі документації із землеустрою.

Ширина розчищення просік під трасами повітряних ліній електропередачі, які проходять через земельні лісові ділянки, встановлюється за проектами будівництва ліній електропередачі залежно від висоти лісового масиву з урахуванням їх перспективного росту для усіх груп лісів.

Стаття 16. Встановлення земельних сервітутів для розміщення об'єктів енергетики та передачі електроенергії

Підприємства, які будують чи експлуатують об'єкти енергетики та передачі електричної енергії, мають право використовувати земельні ділянки за договором про встановлення земельного сервітуту з власником чи користувачем земельної ділянки **або за рішенням суду** для розміщення **об'єктів, зазначених у частинах другій та четвертій** цієї статті, на праві постійних або строкових земельних сервітутів.

(частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Постійні земельні сервітути можуть встановлюватися для розміщення споруд опорних конструкцій повітряних ліній електропередачі, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів, пристроїв і споруд.

Строкові земельні сервітути можуть встановлюватися на період будівництва чи проведення планових ремонтних робіт **лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури**.

(частина третя статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Постійні або строкові земельні сервітути можуть встановлюватися для:

будівництва, реконструкції, капітального ремонту, розміщення **експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури**;

(абзац другий частини четвертої перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

проходу, проїзду, а також перевезення будівельних та інших матеріалів через земельну ділянку для будівництва і експлуатації **лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури**;

(абзац третій частини четвертої перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

розміщення на земельній ділянці інформаційних щитів, попереджувальних знаків, які стосуються будівництва та експлуатації **лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури**;

(абзац четвертий частини четвертої перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

проведення вишукувальних, дослідних та інших робіт для будівництва **лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури**.

(абзац п'ятий частини четвертої перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Земельні сервітути щодо права будівництва розміщення та експлуатації лінійних об'єктів енергетичної інфраструктури встановлюються на підставі договору про встановлення земельного сервітуту між експлуатуючим підприємством та власниками чи користувачами земельних ділянок, укладеному в порядку, встановленому Цивільним кодексом України.

(частина п'ята статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Земельні сервітути на земельних ділянках державної та комунальної власності, які не надані у власність чи користування, встановлюються за договором з органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених Земельним кодексом України, та експлуатуючим підприємством або за рішенням суду.

(частина шоста статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Строк дії земельного сервітуту визначається у договорі про встановлення земельного сервітуту.

У договорі про встановлення земельного сервітуту для розміщення об'єктів енергетики та передачі електричної енергії зазначаються: зміст земельного сервітуту, кадастровий номер земельної ділянки, щодо якої встановлюється земельний сервітут (за наявності), площа земельної ділянки, на яку поширюється дія земельного сервітуту, місце розташування земельної ділянки, кадастровий номер, розмір плати за встановлення сервітуту, строк дії сервітуту. Типова форма договору про встановлення земельного сервітуту затверджується Кабінетом Міністрів України.

(частина восьма статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

У разі недосягнення згоди щодо встановлення земельного сервітуту земельна ділянка може бути відчужена в порядку, встановленому Законом України "Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності".

Відомості про межі частини земельної ділянки, на яку поширюється право сервітуту, вносяться до Державного земельного кадастру на підставі та в порядку, визначеному Законом України "Про Державний земельний кадастр".

(частина десята статті 16 у редакції Закону України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Право земельного сервітуту виникає після його державної реєстрації.

У разі якщо встановлення земельного сервітуту призводить до неможливості використання земельної ділянки (її частини), власник чи користувач земельної ділянки має право вимагати вилучення (викупу) земельної ділянки (її частини)

для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, а орендар такої ділянки має право вимагати розірвання договору оренди земельної ділянки.

Фінансування робіт із землеустрою, необхідних для встановлення сервітутів, та їх державна реєстрація здійснюються за рахунок коштів осіб, на користь яких встановлений сервітут, або за домовленістю сторін.

(частина тринадцята статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Дія сервітуту, встановленого відповідно до цієї статті, зберігається у разі переходу прав на земельну ділянку, щодо якої встановлено сервітут, до іншої особи, а також у разі зміни осіб, на користь яких встановлено сервітут. У таких випадках до раніше укладених договорів про встановлення сервітутів за бажанням сторін можуть вноситися відповідні зміни, якщо інше не передбачено договором.

(частина чотирнадцята статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

У разі переходу права власності на лінійний об'єкт енергетичної інфраструктури або інший об'єкт, для розміщення якого встановлений земельний сервітут, право земельного сервітуту переходить до нового власника такого об'єкта на тих самих умовах. Волевиявлення землевласника (землекористувача) та внесення змін до договору про встановлення земельного сервітуту не вимагаються.

(статтю 16 доповнено новою частиною п'ятнадцятою згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX)

Документи, що підтверджують набуття права власності на об'єкт, для розміщення якого встановлений земельний сервітут, є підставою для державної реєстрації переходу права земельного сервітуту.

(статтю 16 доповнено новою частиною шістнадцятою згідно із Законом України від 15.07.2021 р. N 1657-IX, у зв'язку з цим частину п'ятнадцяту вважати частиною сімнадцятою)

Встановлене право земельного сервітуту щодо будівництва об'єктів передачі електричної та теплової енергії є підставою для запровадження обмежень у використанні земельної ділянки, а також отримання дозволу на початок проведення робіт з будівництва таких об'єктів.

Стаття 17. Особливості погодження питань, пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики, та розробки проектів відведення земельних ділянок під об'єкти енергетики

Місця розташування енергогенеруючих підприємств і виробничих об'єктів енергетики у разі необхідності вилучення земельних ділянок державної чи

комунальної власності або викупу земельних ділянок приватної власності до початку проведення проектних робіт погоджуються у встановленому порядку виключно з власниками і користувачами земельних ділянок та органами державної влади або органами місцевого самоврядування, до повноваження яких віднесено вилучення (викуп) цих земельних ділянок, крім випадків, передбачених частинами другою і третьою цієї статті.

Розташування об'єктів магістральної, міждержавної, місцевої (локальної) електричних мереж погоджується лише з відповідними сільськими, селищними, міськими радами або місцевими державними адміністраціями, Кабінетом Міністрів України, а у випадках, визначених законом України, - з Верховною Радою України.

Вилучення земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики із земель історико-культурного, природно-заповідного, рекреаційного і лісогосподарського призначення здійснюється в порядку, встановленому Земельним кодексом України.

Проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок для розміщення об'єктів передачі електричної енергії можуть розроблятися на кожний об'єкт в цілому по території Автономної Республіки Крим, області, району, населеного пункту, міст Києва та Севастополя.

Проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки для розміщення об'єкта енергетики, для якого встановлюється спеціальна зона, погоджується лише із власниками чи постійними користувачами земельних ділянок, що знаходяться в межах зазначеної зони.

Право постійного користування на земельні ділянки, надані для обслуговування об'єктів передачі електричної енергії, може посвідчуватися одним державним актом у межах населеного пункту, території району, області, Автономної Республіки Крим.

Надання в оренду декількох земельних ділянок, які знаходяться у власності одного орендодавця (а щодо земель державної чи комунальної власності - земельних ділянок, які перебувають у розпорядженні одного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування), може посвідчуватися одним договором оренди.

Розділ IV. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗОН ОБ'ЄКТІВ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 18. Спеціальні зони об'єктів енергетики

Для забезпечення надійної експлуатації та охорони енергогенеруючих об'єктів і об'єктів передачі електричної та теплової енергії, а також безпеки населення і охорони навколишнього природного середовища встановлюються спеціальні зони об'єктів енергетики:

санітарно-захисні зони атомних електростанцій;
зони спостереження атомних електростанцій;
охоронні зони об'єктів енергетики;
санітарно-захисні зони об'єктів енергетики;
охоронні зони магістральних теплових мереж.

Земельні ділянки в межах спеціальних зон об'єктів енергетики не вилучаються (викупляються) у власників чи користувачів земельних ділянок, а використовуються з обмеженнями (крім випадків, коли встановлення спеціальних зон призводить до неможливості використання земельних ділянок за цільовим призначенням).

У разі якщо встановлення спеціальних зон об'єктів енергетики призводить до неможливості раціонального використання земельної ділянки за цільовим призначенням, власник чи користувач земельної ділянки має право вимагати вилучення (викупу) всієї земельної ділянки для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, а орендар такої земельної ділянки має право вимагати в односторонньому порядку розірвання договору оренди земельної ділянки та відшкодування завданих цим збитків.

Спеціальні зони об'єктів енергетики встановлюються на землях всіх категорій.

Стаття 19. Санітарно-захисні зони атомних електростанцій

Санітарно-захисні зони атомних електростанцій встановлюються навколо їх території для забезпечення захисту населення та навколишнього середовища від можливого перевищення ліміту дози іонізуючого опромінення.

Ліміт дози іонізуючого опромінення встановлюється [центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я](#).

[\(частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI\)](#)

Розмір і межі санітарно-захисної зони визначаються проектом спорудження атомної електростанції.

Межі санітарно-захисних зон атомних електростанцій встановлюються на місцевості за проектами землеустрою та позначаються попереджувальними знаками встановленого зразка.

Стаття 20. Зона спостережень ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами

Зона спостережень ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, встановлюється поза межами санітарно-захисної зони для здійснення моніторингу технологічних процесів з метою забезпечення радіаційної безпеки.

Необхідність встановлення зони спостереження, її розмір і межі визначаються проектом будівництва ядерної установки і об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами, на підставі характеристик безпеки використання атомної енергії **органом** державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки.

(частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI)

В межах зони спостереження ведеться постійний радіаційний контроль.

Стаття 21. Санітарно-захисна зона об'єктів енергетики

Санітарно-захисна зона об'єктів енергетики встановлюється для захисту населення від шкідливого впливу електричних полів, спричиненого певною їх напругою.

Санітарно-захисна зона вздовж повітряних та кабельних ліній електропередачі залежно від їх напруги встановлюється у вигляді території, межі якої регламентуються по обидва боки ліній на певній відстані від проекції крайніх фазних проводів чи/або кабелів на землю в перпендикулярному до електролінії напрямку.

Санітарно-захисні зони електричних станцій і підстанцій, струмопроводів та пристроїв встановлюються на певній відстані за периметром земельної ділянки, на якій ці об'єкти розміщені.

Санітарно-захисною зоною зазначених об'єктів вважається територія, на якій напруга електричного поля перевищує допустимі норми.

Допустимі норми напруги електричного поля та розміри санітарно-захисних зон об'єктів енергетики встановлюються **центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я**.

(частина п'ята статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI)

Стаття 22. Охоронні зони об'єктів енергетики

Охоронні зони об'єктів енергетики встановлюються вздовж повітряних та кабельних ліній електропередачі та навколо електростанцій, електростанцій, струмопроводів і пристроїв, для забезпечення нормальних умов експлуатації об'єктів енергетики, запобігання ушкодженню, а також зменшення їх негативного впливу на людей та довкілля, суміжні землі та інші природні об'єкти.

Охоронні зони уздовж повітряних ліній електропередачі встановлюються у вигляді земельної ділянки і повітряного простору, обмежених вертикальними площинами, що віддалені по обидва боки ліній від крайніх проводів за умови невідхиленого їх положення на певній відстані залежно від напруги ліній електропередачі.

Охоронні зони уздовж підземних кабельних ліній електропередачі встановлюються у вигляді земельної ділянки, обмеженої вертикальними площинами, що віддалені по обидва боки від крайніх кабелів лінії на певній відстані залежно від місця розміщення цих ліній.

Охоронні зони уздовж підводних кабельних ліній електропередачі встановлюються у вигляді водного простору від поверхні води до дна, обмеженого вертикальними площинами, віддаленими по обидва боки від крайніх кабелів лінії на певній відстані залежно від місця розміщення цих ліній.

Охоронні зони електричних станцій і підстанцій, струмопроводів та пристроїв встановлюються на певній відстані за периметром земельної ділянки, на якій ці об'єкти розміщені.

Стаття 23. Охоронні зони магістральних теплових мереж

Охоронні зони магістральних теплових мереж встановлюються уздовж наземних, надземних і підземних трубопроводів у вигляді території, що віддалена на певну відстань по обидва боки від крайніх елементів конструкції теплових мереж та по периметру наземних споруд на визначеній відстані.

У межах охоронних зон магістральних теплових мереж забороняється виконувати будь-які дії, що можуть порушити стабільну роботу об'єктів теплових мереж, спричинити їх пошкодження, нещасні випадки або перешкоджають виконанню планових, аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни в межах охоронних зон магістральних теплових мереж зобов'язані виконувати вимоги підприємства, що експлуатує магістральні теплові мережі, спрямовані на забезпечення їх захисту і запобігання нещасним випадкам.

Підприємство, що експлуатує магістральні теплові мережі, несе відповідальність за забруднення земель небезпечними речовинами, що

транспортуються тепловими мережами, та відшкодовує шкоду, завдану власникам чи користувачам земельних ділянок, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Підприємство, що експлуатує магістральні теплові мережі, в установленому порядку видає підприємствам, установам та організаціям, а також громадянам письмові дозволи на використання земель або виконання дозволених видів робіт у межах охоронних зон теплових мереж.

Роботи з ліквідації аварій теплових мереж виконуються будь-якої пори року і в будь-який час без погодження з власниками або користувачами земельних ділянок з повідомленням їх у дводенний термін після початку ремонтних робіт.

Стаття 24. Розміри охоронних та санітарно-захисних зон об'єктів енергетики

Розміри охоронних та санітарно-захисних зон об'єктів енергетики залежно від їх конструкції та напруги встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Межі охоронних та санітарно-захисних зон об'єктів енергетики зазначаються в містобудівній документації, документації із землеустрою та кадастрових планах.

Розмір охоронних та санітарно-захисних зон уздовж повітряних ліній електропередачі визначається паралельними прямими по обидва боки ліній від крайніх проводів на відстані від 2,0 до 40,0 метра залежно від напруги.

Розмір охоронних зон уздовж підземних кабельних ліній електропередачі визначається паралельними прямими по обидва боки ліній від крайніх кабелів на відстані від 0,6 до 1,0 метра.

Розмір охоронних зон уздовж переходів повітряних ліній електропередачі через судноплавні водні об'єкти та для підводних кабельних ліній електропередачі визначається паралельними прямими по обидва боки лінії від крайніх проводів та кабелів на відстані 100,0 метра.

Розмір охоронних зон магістральних теплових мереж визначається паралельними прямими по обидва боки від крайніх елементів трубопроводів та навколо інших об'єктів магістральної тепломережі на відстані від 3,0 до 5,0 метра.

Стаття 25. Відображення спеціальних зон об'єктів енергетики в документації із землеустрою

Спеціальні зони об'єктів енергетики зазначаються у схемах землеустрою і техніко-економічному обґрунтуванні використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектах землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та

водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, проектах землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, проектах землеустрою щодо відведення земельних ділянок, технічній документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), іншій визначеній законом документації із землеустрою.

(частина перша статті 25 у редакції
Закону України від 02.06.2015 р. N 497-VIII)

Межі спеціальних зон об'єктів енергетики зазначаються у документації із землеустрою з часу надання земельної ділянки для будівництва відповідного об'єкта та, у разі необхідності, встановлюються в натурі (на місцевості) і позначаються відповідними попереджувальними знаками.

Власникам і користувачам земельних ділянок, на які встановлено обмеження та обтяження, видається кадастровий план їх земельних ділянок з нанесеними межами спеціальних зон, а також письмовий перелік обмежень та обтяжень щодо використання земель у цих зонах.

Власники і користувачі земельних ділянок, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, що експлуатують об'єкти енергетики, повинні вживати заходів щодо охорони об'єктів енергетики та дотримання встановлених обмежень та обтяжень у використанні земель у межах спеціальних зон, передбачених документацією із землеустрою.

Особи, на користь яких встановлені обмеження щодо використання земель у межах охоронних та інших зон об'єктів енергетики, повинні вимагати від власників і користувачів земельних ділянок дотримання таких обмежень та обтяжень.

Спори щодо порядку використання земель у межах охоронних та інших зон об'єктів енергетики вирішуються в судовому порядку відповідно до закону.

Розділ V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПІДПРИЄМСТВ ЕНЕРГЕТИКИ, ВЛАСНИКІВ І КОРИСТУВАЧІВ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗОНАХ ОБ'ЄКТІВ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 26. Система заходів щодо дотримання правового режиму земель енергетики та спеціальних зон об'єктів енергетики

Система заходів щодо дотримання правового режиму земель енергетики та спеціальних зон об'єктів енергетики включає:

визначення та встановлення в натурі (на місцевості), у разі необхідності, спеціальних зон земель енергетичної системи;

встановлення обмежень та обтяжень для власників і користувачів земельних ділянок у межах спеціальних зон земель енергетичної системи;

державний контроль за дотриманням правового режиму використання земель спеціальних зон.

Система заходів щодо дотримання правового режиму земель спеціальних зон об'єктів енергетики здійснюється відповідно до затверджених проектів будівництва та документації із землеустрою щодо організації і встановлення територій спеціальних зон з визначенням обмежень та обтяжень, сервітутів для власників і користувачів земельних ділянок і письмово укладеного договору земельного сервітуту.

Стаття 27. Права підприємств енергетики в спеціальних зонах об'єктів енергетики і передачі електричної енергії при проведенні планових робіт

Підприємства енергетики під час виконання планових робіт з метою забезпечення безаварійної експлуатації об'єктів енергетики мають право:

облаштовувати під'їзні шляхи та пересуватися будь-якими видами транспорту і спеціальної техніки на об'єкти енергетики і транспортування електроенергії для їх технічного обслуговування, проведення ремонтних робіт згідно із схемами під'їздів, погодженими з власниками або користувачами земельних ділянок та місцевими органами виконавчої влади;

здійснювати технологічну розчистку в межах просік від деревостанів і чагарників уздовж повітряних ліній електропередачі з метою запобігання негативній дії шкідливих факторів на лінії електропередачі та захисту лісів з попереднім погодженням з власниками або користувачами земельних ділянок;

здійснювати видалення самосійних чагарників та дерев (насаджень) у межах просік, які прокладені за проектами будівництва повітряних ліній електропередачі, з метою підтримання їх у належному стані без дозволу та погодження з власниками або користувачами лісів.

Стаття 28. Права підприємств енергетики в межах земель охоронних зон об'єктів енергетики у випадках аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації)

Підприємства енергетики в межах земель охоронних зон об'єктів енергетики у випадках аварій або загрози їх виникнення (аварійної ситуації) для негайної їх локалізації, ліквідації можливих наслідків або відвернення їх загрози без погодження з власниками або користувачами земельних ділянок мають право:

безперешкодного проїзду до місця аварії (аварійної ситуації) та виконання ремонтних і аварійно-відновлювальних робіт;

здійснювати рубку та обрізування гілок дерев у разі аварій (аварійних ситуацій) у межах охоронних зон об'єктів енергетики, які проходять через земельні лісові ділянки, сади і парки, без наступного відшкодування вартості цих дерев і насаджень.

Стаття 29. Обов'язки підприємств енергетики в охоронних зонах об'єктів енергетики

Підприємства, які здійснюють експлуатацію об'єктів енергетики, в охоронних зонах цих об'єктів зобов'язані:

для цілей, пов'язаних з безпечною експлуатацією об'єктів енергетики, запобіганням негативним діям шкідливих факторів та захистом лісів, садів, парків, без попереднього узгодження та отримання дозволів здійснювати періодичну технологічну розчистку просік від чагарників, дерев та обрізування гілок;

утримувати у стані пожежної безпеки просіки та обладнання повітряних ліній електропередачі, які проходять через лісові ділянки та інші багаторічні насадження;

передбачати у кошторисах планових робіт кошти на відшкодування власникам або користувачам земельних ділянок збитків, завданих при виконанні зазначених робіт, та на приведення земельних ділянок, на яких вони проводилися, у стан, придатний для подальшого використання за цільовим призначенням;

проводити планові ремонтні роботи після збору врожаю сільськогосподарських культур;

після закінчення планових та аварійно-відновлювальних робіт відшкодувати власникам або користувачам земельних ділянок усі фактичні збитки, завдані при виконанні зазначених робіт, та за свій рахунок приводити земельні ділянки, на яких вони виконувалися, у стан, придатний для подальшого використання за цільовим призначенням;

висувати обґрунтовані, обов'язкові до виконання вимоги власникам та користувачам земельних ділянок щодо забезпечення дотримання обмежень та обтяжень в охоронних і санітарно-захисних зонах об'єктів енергетики та передачі електричної енергії.

Стаття 30. Права та обов'язки власників і користувачів земельних ділянок у спеціальних зонах об'єктів енергетики

Власники і користувачі земельних ділянок у спеціальних зонах об'єктів енергетики мають право:

самостійно господарювати на земельних ділянках з дотриманням установлених обмежень та обтяжень;

на відшкодування збитків, завданих внаслідок виконання планових та аварійно-відновлювальних робіт.

Власники і користувачі земельних ділянок у спеціальних зонах об'єктів енергетики зобов'язані здійснювати господарську та інші види діяльності на зазначених земельних ділянках з дотриманням вимог цього Закону.

Розділ VI. ПРОВЕДЕННЯ РОБІТ, ОБМЕЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ТА ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СПЕЦІАЛЬНИХ ЗОНАХ ОБ'ЄКТІВ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 31. Порядок виконання планових робіт у спеціальних зонах об'єктів енергетики

Планові роботи по ремонту і реконструкції ліній електропередачі, що проходять по сільськогосподарських угіддях, проводяться після збору урожаю за погодженням із власником чи користувачем земельної ділянки.

Про проведення планових робіт по ремонту і реконструкції ліній електропередачі власник або користувач земельної ділянки письмово повідомляється не пізніше ніж за десять днів до початку таких робіт.

Стаття 32. Обмеження на використання земель у спеціальних зонах об'єктів енергетики

У межах санітарно-захисних зон атомних електростанцій забороняється розміщення:

житлових будинків, громадських будівель, дитячих лікувально-оздоровчих закладів, об'єктів господарсько-питного водопостачання, промислових і підсобних (допоміжних) споруд, що не належать до атомних електростанцій.

У межах санітарно-захисних зон електричних мереж забороняється:

розташовувати житлові і громадські будівлі, майданчики для стоянки і зупинки всіх видів транспорту, підприємства, на яких використовуються легкозаймисті рідини і газу, підприємства з обслуговування автомобілів, сховища нафти, нафтопродуктів та інших пожежонебезпечних речовин;

виращування сільськогосподарських культур, що потребують ручного обробітку ґрунту та збирання урожаю;

проведення сільськогосподарських та інших робіт особами у віці до 18 років у межах санітарно-захисних зон повітряних ліній електропередачі напругою 750 кВ і вище.

У межах охоронних зон об'єктів енергетики забороняється:

будувати житлові будинки, будинки громадського призначення;
розміщати споруди іншого призначення на меншій відстані від елементів електричних мереж, ніж встановлена нормами;
складати будь-які матеріали, розпалювати вогнища, влаштовувати звалища;
саджати дерева, крім кущів та саджанців з висотою перспективного росту не більше двох метрів;
розташовувати автозаправні станції або сховища пально-мастильних матеріалів;
влаштовувати спортивні майданчики для ігор, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, проводити будь-які заходи, пов'язані з великим скупченням людей, не зайнятих виконанням дозволених у встановленому порядку робіт;
запускати спортивні моделі літальних апаратів та повітряні змії;
відсипати ґрунт, влаштовувати водосховища, ставки та інші водні споруди;
влаштовувати зупинки та стоянки усіх видів транспорту (крім залізничного) в охоронних зонах повітряних ліній електропередачі напругою 330 кВ і вище.
В охоронних зонах кабельних ліній електропередачі власникам і користувачам земельних ділянок, фізичним і юридичним особам забороняється:
саджати дерева та кущі;
зводити будинки, споруди будь-якого призначення;
виконувати роботи із застосуванням ударних механізмів, скидати вантажі масою понад п'ять тонн;
зливати їдкі і такі, що спричиняють корозію, речовини, пально-мастильні матеріали;
кидати якорі, проходити із закинутими якорями, ланцюгами, лотами, волокушами і тралами (в охоронних зонах підводних кабельних ліній електропередачі).

Власникам і користувачам земельних ділянок, фізичним та юридичним особам у межах спеціальних зон об'єктів енергетики без письмової згоди підприємств енергетики, у віданні яких перебувають ці мережі, а також без присутності їх представника забороняється виконувати земляні, будівельні та інші роботи, що можуть призвести до порушення безаварійного функціонування об'єктів електричних мереж.

Додаткові вимоги щодо особливого режиму використання земель у межах спеціальних зон об'єктів енергетики встановлюються [Правилами охорони електричних мереж](#), які затверджуються Кабінетом Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 33. Вимоги до проведення будівельних, ремонтних, земляних та інших робіт у спеціальних зонах об'єктів енергетики

Будівельні, ремонтні, земляні, геологорозвідувальні, бурові, вибухові, гірничі, землечерпальні та днопоглиблювальні роботи на земельних ділянках, розташованих у спеціальних зонах об'єктів енергетики, проводяться за погодженням із підприємствами, що експлуатують ці об'єкти.

Фізичні та юридичні особи, які отримали дозвіл на проведення робіт на земельних ділянках, розташованих у спеціальних зонах об'єктів енергетики, зобов'язані виконувати їх з дотриманням умов, які забезпечують збереження зазначених об'єктів, та дотриманням правового режиму цих земель.

Стаття 34. Особливості провадження господарської та іншої діяльності на землях спеціальних зон об'єктів енергетики

Фізичні та юридичні особи, власники та користувачі земельних ділянок при провадженні господарської та іншої діяльності (вчиненні дій) на землях охоронних зон об'єктів енергетики зобов'язані дотримуватися спеціального режиму їх використання, обмежень та обтяжень, встановлених цим Законом, іншими нормативно-правовими актами.

Можливість використання земель і водойм, розташованих у санітарно-захисних зонах атомних електростанцій, з народногосподарською метою визначається за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії, та підприємством, що експлуатує відповідну атомну електростанцію, за умови обов'язкового проведення радіологічного контролю продукції, що виробляється.

(частина друга статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 16.10.2012 р. N 5460-VI, від 06.02.2023 р. N 2896-IX)

(враховуючи зміни, внесені Законом України від 06.02.2023 р. N 2896-IX, зміни до частини другої статті 34, передбачені підпунктом 27 пункту 3 розділу IX Закону України від 06.09.2022 р. N 2573-IX з 01.10.2023 р., внесені не будуть)

Посадові особи або громадяни, які виявили пошкодження об'єктів енергетики і передачі електроенергії, зобов'язані негайно повідомити про це підприємство, що експлуатує об'єкти енергетики, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері промислової безпеки та охорони праці, органи Національної поліції або місцевий орган виконавчої влади.

(частина третя статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 16.10.2012 р. N 5460-VI, від 10.11.2015 р. N 766-VIII)

Юридичні та фізичні особи, у власності чи користуванні яких перебувають лісові ділянки та насадження в спеціальних зонах об'єктів енергетики, можуть проводити розчищення просік і ділянок за письмовою згодою відповідного підприємства.

Власники та користувачі земельних ділянок не мають права перешкоджати працівникам підприємств здійснювати контроль за технічним станом об'єктів транспортування електроенергії та виконувати планові і аварійно-відновлювальні роботи.

Власники та користувачі земельних ділянок, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти працівникам зазначених підприємств під час виконання ними планових і аварійно-відновлювальних робіт в організації під'їздів до об'єктів транспортування електроенергії відповідно до затвердженої цим підприємством схеми.

(частина шоста статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI)

Місцеві органи виконавчої влади, а також органи Національної поліції у межах своєї компетенції сприяють підприємствам у забезпеченні виконання вимог цього Закону при провадженні фізичними та юридичними особами господарської та іншої діяльності в охоронних зонах об'єктів транспортування електроенергії, а також у роботі із збереження об'єктів енергетики, запобігання аваріям (аварійним ситуаціям) та ліквідації їх наслідків.

(частина сьома статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.11.2015 р. N 766-VIII)

Розділ VII. ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ЗЕМЛІ ЕНЕРГЕТИКИ

Стаття 35. Відшкодування збитків власникам і користувачам земельних ділянок та іншим особам у межах спеціальних зон об'єктів енергетики

Власники і користувачі земельних ділянок мають право на відшкодування обґрунтованого розміру збитків, завданих їм внаслідок встановлення обмежень на використання належних їм земельних ділянок у межах спеціальних зон об'єктів енергетики.

До осіб, які мають право на зазначене відшкодування, належать особи, які набули право власності або користування (для земель державної та

комунальної власності) земельними ділянками до надання земельної ділянки для будівництва відповідного об'єкта енергетики.

При переході права власності чи користування цими земельними ділянками до інших осіб право на зазначене відшкодування (в частині суми, не виплаченої попередньому власнику або користувачу земельної ділянки) зберігається за її новим власником або користувачем земельної ділянки.

У разі якщо встановлення спеціальної зони об'єкта енергетики спричинить неможливість використання земельної ділянки, повністю або частково розташованої в межах цієї зони, за цільовим призначенням, зазначена земельна ділянка підлягає відчуженню для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності.

Підприємства, що здійснюють експлуатацію об'єктів енергетики, мають право на відшкодування збитків, завданих їм власниками або користувачами земельних ділянок, розташованих у межах спеціальних зон об'єктів енергетики, а також іншими особами внаслідок недотримання встановлених цим Законом обмежень на використання земель у межах таких зон.

Не підлягають відшкодуванню збитки, завдані власникам та користувачам земельних ділянок, розташованих у межах спеціальних зон об'єктів енергетики, внаслідок недотримання ними обмежень щодо використання таких земельних ділянок, встановлених цим Законом.

Порядок визначення та відшкодування збитків власникам та користувачам земельних ділянок встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 36. Відповідальність за порушення законодавства України про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон об'єктів енергетики

Юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон об'єктів енергетики, несуть відповідальність згідно із законом.

Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від відшкодування заподіяної шкоди.

Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон об'єктів енергетики, підлягає відшкодуванню в порядку, встановленому законодавством.

Державний контроль за дотриманням правового режиму спеціальних зон здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в нафтогазовому комплексі, а за використанням та охороною земель - органами, що здійснюють такий контроль відповідно до закону.

(частина четверта статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5460-VI, у редакції Закону України від 28.04.2021 р. N 1423-IX)

Розділ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) частину першу статті 208 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 3 - 4, ст. 27) доповнити словами "під будівництво і обслуговування об'єктів енергетики, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії";

2) підпункт 2 пункту 2 розділу VIII втратив чинність

(у зв'язку з втратою чинності Законом України від 03.07.92 р. N 2535-XII згідно з Податковим кодексом України від 02.12.2010 р. N 2755-VI)

3) у Законі України "Про оренду землі" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., N 10, ст. 102; 2008 р., N 27 - 28, ст. 253, N 48, ст. 358):

статтю 15 доповнити частиною шостою такого змісту:

"Договір оренди може передбачати надання в оренду декількох земельних ділянок, які знаходяться у власності одного орендодавця (а щодо земель державної та комунальної власності - земельних ділянок, які перебувають у розпорядженні одного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування)";

абзац другий частини четвертої статті 21 викласти в такій редакції:

"для земель під об'єктами енергетики, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, та земель сільськогосподарського призначення - розміру земельного податку, що встановлюється Законом України "Про плату за землю".

3. Кабінету Міністрів України у місячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

затвердити порядок відшкодування збитків власникам і користувачам земельних ділянок у межах спеціальних зон об'єктів енергетики.

Президент України

В. ЯНУКОВИЧ

м. Київ
9 липня 2010 року
N 2480-VI